

Spis treści

1. Wykaz skrótów.....	8
2. Wstęp.....	11
3. Regulacje prawne dotyczące planowania i rozliczania czasu pracy.....	13
3.1 Powszechnie obowiązujące przepisy dotyczące planowania, rozliczania i ewidencjonowania czasu pracy.....	13
3.2 Nowy termin wypłaty ekwiwalentu za urlop, elektroniczna postać dokumentacji pracowniczej, w tym w zakresie czasu pracy.....	14
3.3 Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym.....	16
3.3.1 Ewidencja czasu pracy kierowców.....	19
3.4 Przepisy KP o wynagrodzeniu za nadgodziny dla niepełnoetatowca po wyroku TSUE jak na razie nie zostały zmienione.....	21
3.5 Źródła regulacji dotyczących czasu pracy u danego pracodawcy.....	21
3.6 Czas pracy - definicje.....	23
3.6.1 Definicja czasu pracy.....	23
3.6.2 Czynności przygotowawcze.....	26
3.6.3 Wcześniejsze przyście do pracy z własnej woli pracownika.....	28
3.6.4 Czas dojazdu i powrotu z pracy.....	29
3.6.5 Normy czasu pracy.....	33
3.6.6 Umowa o pracę i dodatkowa informacja po nowelizacji work-life balance.....	36
3.6.7 Przykładowy wzór umowy o pracę.....	39
3.6.8 Dodatkowa informacja o warunkach zatrudnienia – przykładowy wzór.....	41
3.6.9 Doba pracownicza.....	50
3.7 Ruchomy czas pracy.....	54
3.7.1 Zasady wprowadzania ruchomego czasu pracy.....	57
3.7.2 Stosowanie ruchomego czasu pracy na wniosek pracownika.....	60
3.8 Indywidualny rozkład czasu pracy.....	64
3.8.1 Ruchomy i indywidualny rozkład czasu pracy w ramach elastycznej organizacji pracy.....	65
3.9 Miejsce przechowywania wniosków o ruchomy i indywidualny czas pracy.....	68
3.10 Konieczność planowania czasu pracy z zachowaniem okresów odpoczynku dobowego i tygodniowego.....	69
4. Okresy rozliczeniowe czasu pracy.....	74
4.1.1 Wydłużenie okresu rozliczeniowego do 12 miesięcy.....	76
4.1.2 Gwarancja minimalnego wynagrodzenia niezależnie od rozkładu czasu pracy.....	79
4.2 Dostępne systemy czasu pracy.....	80
4.3 Skrócenie norm i dobowego wymiaru czasu pracy.....	92
4.4 System zadaniowego czasu pracy.....	92
4.4.1 Przydział zadań w zadaniowym czasie pracy.....	94
4.5 Ograniczenia w wyborze systemu czasu pracy.....	101
4.6 Zmianowy rozkład czasu pracy.....	102
4.7 Możliwość dokonywania zmian w regulacjach dotyczących czasu pracy (np. zmiany systemów czasu pracy obowiązujących pracowników).....	103
4.8 Wymiar czasu pracy pracowników.....	103
4.9 Nominalny czas pracy w danym roku kalendarzowym.....	112
4.10 Planowanie dni wolnych.....	112
4.10.1 Dni wolne z tytułu przeciętnie 5-dniowego tygodnia pracy.....	114
4.11 Dni wolne równoważące pracę w przedłużonym dobowym wymiarze czasu pracy oraz dni wolne z tytułu zatrudnienia na część etatu.....	124

4.12 Zasady poprawnego opracowywania harmonogramów (grafików) czasu pracy pracownika.....	125
4.12.1 Wyjątki od obowiązku tworzenia harmonogramu (grafiku) czasu pracy.....	126
4.12.2 Sytuacje, w których istnieje obowiązek tworzenia harmonogramu (grafiku) czasu pracy.....	128
4.12.3 Cechy charakterystyczne poprawnego harmonogramu (grafiku) czasu pracy pracownika.....	132
4.12.4 Osoba tworząca harmonogramy (grafiki) czasu pracy.....	133
4.13 Zasady poprawnego ewidencjonowania normatywnego, zaplanowanego czasu pracy pracownika.....	143
5. Ograniczenia pracy w handlu w placówkach handlowych.....	144
5.1 Wyłączenia ustawowe.....	146
5.1.1 Zmiana ustawy o ograniczeniu handlu.....	150
5.2 Sankcje.....	150
5.3 Obowiązywanie zakazu handlu i wyjątki.....	151
5.3.1 Zmiana ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę.....	152
5.3.2 Wigilia dniem wolnym.....	152
6. Praca w godzinach nadliczbowych.....	153
6.1 Praca nadliczbowa „średniotygodniowa”.....	154
6.1.1 Praca nadliczbowa w systemie zadaniowego czasu pracy.....	161
6.1.2 Praca nadliczbowa w weekendowym czasie pracy.....	163
6.2 Dopuszczalność pracy nadliczbowej.....	163
6.2.1 Polecenie pracy w godzinach nadliczbowych.....	164
6.2.2 Sytuacja, w której nie dochodzi do pracy nadliczbowej.....	168
6.3 Zakazy dotyczące polecenia pracy nadliczbowej.....	170
6.3.1 Ograniczenia w poleceniu pracy nadliczbowej wynikające z obowiązku zachowania okresów odpoczynku.....	173
6.3.2 Limit dobowy pracy w nadgodzinach.....	173
6.4 Prawidłowe oddawanie równoważnego okresu odpoczynku dobowego.....	176
6.5 Ograniczenia w wykonywaniu pracy nadliczbowej wynikające z sytuacji pracownika....	180
6.5.1 Szczególne ograniczenia w wykonywaniu pracy nadliczbowej przez pracowników niepełnosprawnych.....	180
6.5.2 Praca nadliczbowa za zgodą pracownika.....	183
6.5.3 Obowiązek wykonywania pracy w nadgodzinach.....	184
6.6 Rekompensata pracy nadliczbowej dobowej.....	187
6.7 Rekompensata finansowa - wynagrodzenie i dodatek za pracę w nadgodzinach.....	188
6.7.1 Wynagrodzenie za pracę nadliczbową.....	190
6.7.2 Dodatek za pracę nadliczbową.....	192
6.7.3 Ustalanie podstawy do wyciszenia dodatku za nadgodziny.....	193
6.7.4 Ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych.....	199
6.8 Rekompensowanie pracy nadliczbowej dobowej czasem wolnym.....	204
6.8.1 Czas wolny z inicjatywy pracodawcy.....	204
6.8.2 Czas wolny na wniosek pracownika składany w postaci papierowej lub elektronicznej....	206
6.8.3 Obowiązek oddania dnia wolnego.....	210
6.8.4 Wypłata wynagrodzenia w miesiącu, w którym pracownik pracował w dniu wolnym oraz w miesiącu, w którym odebrał dzień wolny.....	215
6.8.5 Problematyka pracy nadliczbowej w ruchomym i zadaniowym czasie pracy.....	217
6.8.6 Skutki nieoddania dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym z tytułu przeciętnie 5-dniowego tygodnia pracy.....	219
6.8.7 Uzgadnianie terminu odbioru dnia wolnego.....	221
6.8.8 Niezawinione nieoddanie dnia wolnego.....	222
6.8.9 Wynagrodzenie i dodatek w razie nieoddania dnia wolnego zgodnie z art. 1513 KP.....	223

6.8.10 Praca w dniu wolnym z tytułu przeciętnie 5-dniowego tygodnia pracy i jednocześnie z przekroczeniem dobowej normy czasu pracy.....	223
6.8.11 Skutki nieudzielenia dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym z tytułu niedzieli albo święta.....	227
6.8.12 Brak obowiązku wypłaty dwóch 100% dodatków.....	228
6.8.13 Praca w niedzielę i święto i jednocześnie w godzinach nadliczbowych dobowych.....	229
6.8.14 Skutki nieudzielenia dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym rekompensującym pracę w przedłużonym dobowym wymiarze czasu pracy i innych dniach harmonogramowo wolnych.....	230
6.8.15 Rozliczenie czasu pracy, gdy pracownik odchodzi z pracy w trakcie trwania okresu rozliczeniowego.....	235
6.8.16 Praca ponadwymiarowa pracownika zatrudnionego na część etatu.....	237
6.8.17 Zwolnienie z obowiązku wprowadzenia klauzuli dla niepełnoetatowca do umowy o pracę.....	239
6.8.18 Rozliczenie czasu pracy w przypadku zmiany wymiaru etatu.....	245
6.8.19 Praca nadliczbowa kadry kierowniczej.....	245
6.8.20 Wynagrodzenie normalne i dodatki za nadgodziny	252
Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.....	252
6.8.21 Przykład z praktyki – rozliczenie nadgodzin w okresie rozliczeniowym dłuższym niż miesiąc.....	261
7. Praca w porze nocnej.....	265
7.1 Pora nocna – definicja.....	265
7.2 Rekompensowanie pracy w porze nocnej.....	265
7.2.1 Dodatek za pracę w porze nocnej – zasady obliczania.....	265
7.2.2 Przykładowe wyliczenia dodatku za pracę w porze nocnej.....	267
8. Szkolenia a czas pracy.....	278
9. Podróż służbowa a czas pracy.....	280
9.1 Podróże służbowe - definicje.....	280
9.1.1 Jeżeli wyjazd pracownika nie spełnia przesłanek podróży służbowej nie można stosować do niego wykładni dotyczącej czasu pracy w podróży służbowej.....	281
9.1.2 Koszty wyjazdów związanych ze świadczeniem pracy, ale nie podróżą służbową.....	282
9.1.3 Podróż służbowa pracownika zatrudnionego w zadaniowym i ruchomym czasie pracy (przedział czasowy).....	284
9.1.4 Podróż służbowa samochodem.....	286
9.1.5 Podróż służbowa w nocy przypadającej przed planowanym rozpoczęciem dniówki.....	286
10. Dyżur.....	288
10.1.1 Dyżur - definicja.....	288
10.1.2 Komu i kiedy można zlecić dyżur.....	289
10.1.3 Rekompensata dyżuru.....	289
10.1.4 Wynagrodzenie a czas wolny za dyżur.....	290
10.1.5 Problematyka dyżuru domowego.....	291
10.1.6 Dyżur a praca nadliczbowa.....	292
10.1.7 Dyżur a okres odpoczynku.....	292
11. Przerwy w czasie pracy.....	296
11.1.1 Przerwa 15-minutowa tzw. śniadaniowa.....	296
11.1.2 Przerwa na spożycie posiłku lub załatwienie spraw osobistych.....	297
11.1.3 Przerwa z tytułu niepełnosprawności.....	298
11.1.4 Przerwa lub przerwy na karmienie dziecka piersią.....	298
11.1.5 Przerwa z tytułu pracy przy monitorze ekranowym.....	299
11.1.6 Zatrudnienie na część etatu, a przerwy.....	299
11.1.7 Zasady wykorzystywania przerw.....	301
11.1.8 Wyjścia prywatne pracownika.....	303

11.1.9 Odpracowanie wyjścia prywatnego przez pracownika ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.....	305
12. Przerwy.....	307
12.1 Wynagrodzenie za czas przerwy.....	308
13. Ewidencja czasu pracy pracownika.....	310
13.1 Ewidencjonowanie normatywnego i rzeczywistego czasu pracy pracowników.....	310
13.2 Uproszczona ewidencja czasu pracy.....	311
13.3 Ewidencja czasu pracy pracowników zatrudnionych w zadaniowym czasie pracy.....	313
13.4 Ewidencja czasu pracy kadry kierowniczej.....	314
13.4.1 Ewidencjonowanie pracy w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.....	314
13.4.2 Ewidencjonowanie pracy w dniu wolnym.....	315
13.4.3 Ewidencjonowanie dyżuru.....	315
13.4.4 Rodzaj i wymiar zwolnień od pracy i nieobecności.....	315
13.5 Wnioski umieszczane w dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	319
13.5.1 Wnioski o wolne z tytułu wychowywania dziecka w wieku do 14 lat.....	320
13.6 Dokumenty umieszczane w dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	323
13.6.1 Dokumenty związane z wykonywaniem pracy w godzinach nadliczbowych.....	323
13.7 Powierzenie przechowywania dokumentacji pracowniczej innemu podmiotowi.....	326
13.8 Inne dokumenty dotyczące czasu pracy, nieumieszczane w dokumentacji pracowniczej.....	326
13.9 Okres przechowywania dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	328
13.10 Wydłużenie się okresu przechowywania dokumentacji dotyczącej czasu pracy.....	329
13.10.1 Dokumentacja czasu pracy pracowników zatrudnionych przed 1 stycznia 2019 r.....	330
13.11 Elektroniczna dokumentacja czasu pracy.....	331
13.12 Dokumentacja czasu pracy w postaci papierowej – wymagania.....	337
13.13 Obowiązek wydawania kopii dokumentów dotyczących ewidencjonowania czasu pracy.....	338
13.14 Sankcje za nieprawidłowe prowadzenie ewidencji czasu pracy.....	339
13.15 Dochodzenie roszczeń, a ewidencja czasu pracy.....	340
13.16 Godziny pracy a umowy cywilnoprawne.....	342
13.16.1 Umowa cywilnoprawna z własnym pracownikiem.....	342
13.16.2 Umowa cywilnoprawna zawarta z osobą niebędącą pracownikiem.....	343
14. Praca zdalna w Kodeksie pracy.....	353
14.1 Praca zdalna – definicja i rodzaje.....	353
14.2 Praca zdalna kodeksowa, kosztowa.....	358
14.2.1 Postać dokumentacji dotyczącej pracy zdalnej.....	360
14.2.2 Pracownicy szczególnie uprawnieni do pracy zdalnej.....	361
14.2.3 Praca zdalna w ramach elastycznej organizacji pracy.....	363
14.3 Tryb wprowadzenia i sposoby określenia zasad wykonywania pracy zdalnej.....	364
14.4 Regulamin wyboru przedstawicieli pracowników.....	366
14.5 Zakończenie wykonywania pracy zdalnej.....	371
14.6 Świadczenia pieniężne z tytułu wykonywania pracy zdalnej.....	373
14.6.1 Przykładowe wyliczenia ryczałtu za pracę zdalną.....	378
14.7 Czy pomniejszać świadczenia za PZ za czas nieświadczenia pracy?.....	381
14.8 Zasady kontroli w trakcie wykonywania pracy zdalnej.....	382
14.9 Czas pracy w trakcie pracy zdalnej.....	384
14.10 Praca zdalna na polecenie pracodawcy.....	389
14.11 Praca zdalna okazjonalna.....	393
14.12 Świadczenia z tytułu pracy zdalnej w stanowiskach fiskusa.....	398

14.13 Praca zdalna wprowadzona jako elastyczna organizacja pracy na podstawie nowelizacji work-life balance.....	399
14.14 Nowelizacja rozporządzenia o świadectwie pracy w związku z nowelizacją work-life balance i wprowadzeniem pracy zdalnej do Kodeksu Pracy.....	400
14.15 Dokumentacja dotycząca pracy zdalnej.....	401
14.16 Praca zdalna – porównanie różnych rodzajów pracy zdalnej.....	406
14.17 Praca zdalna wprowadzona jako elastyczna organizacja pracy na podstawie nowelizacji work-life balance.....	409
15. Kontrola trzeźwości i kontrola na obecność środków działających podobnie do alkoholu.	413
15.1 Samodzielna, prewencyjna kontrola trzeźwości pracowników.....	415
15.2 Dokumentowanie kontroli.....	419
15.2.1 Kontrola trzeźwości przez pracodawcę.....	419
15.2.2 Kontrola przez uprawniony organ.....	420
16. Work-life balance.....	421
16.1.1 Regulacje dotyczące umowy na okres próbny po nowelizacji work-life balance.....	421
16.1.2 Nowy termin nawiązania stosunku pracy.....	422
16.1.3 Rozszerzona treść umowy o pracę i dodatkowej informacji dołączanej do umowy o pracę.....	422
16.1.4 Rozszerzony katalog wykroczeń przeciwko prawom pracownika.....	425
16.1.5 Rozszerzony katalog podstawowych obowiązków pracodawcy.....	425
16.1.6 Prawo do przerw zależne od dobowego wymiaru.....	426
16.1.7 Zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej.....	426
16.1.8 Poradnik PIP „Zwolnienie od pracy”.....	430
16.1.9 Wynagrodzenie za czas zwolnienia od pracy z powodu siły wyższej.....	430
16.1.10 Stanowisko ZUS w sprawie uzupełniania podstawy zasiłkowej w miesiącu wystąpienia zwolnienia od pracy z powodu siły wyższej.....	432
16.1.11 Bezpłatny urlop opiekuńczy.....	433
16.1.12 Elastyczna organizacja pracy.....	433
16.1.13 Dłuższy urlop rodzicielski.....	433
16.1.14 Urlop ojcowski – tylko do ukończenia 12 miesiąca po wejściu w życie nowelizacji work-life balance.....	434
16.1.15 Doprecyzowanie przepisu dotyczącego korzystania z urlopu wychowawczego i obniżonego wymiaru czasu pracy.....	435
16.2 Nowelizacja rozporządzenia o dokumentacji pracowniczej w związku z nowelizacją work-life balance.....	436
16.3 Nowelizacja rozporządzenia o świadectwie pracy.....	437
16.4 Rozporządzenie o dokumentacji zasiłkowej.....	438
17. Urzędowe stanowiska w sprawie czasu pracy.....	439
18. Czas pracy - kontrole.....	449
18.1 Kontrola przestrzegania prawa pracy i rozstrzyganie sporów.....	449
18.2 Kontrole PIP, ZUS – najczęściej kontrolowane kwestie w zakresie czasu pracy.....	450
19. Zamówienie książek	455